

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๘

๑. ความเป็นมา

จังหวัดสงขลา ได้รับหนังสือจากสำนักราชเลขาธิการ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ขอให้พิจารณา จัดหาที่ดิน เพื่อจัดตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริจังหวัดสงขลา และต่อมาราชฎานในพื้นที่อำเภอ คลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ได้ขอให้จังหวัดสงขลา พิจารณาพื้นที่สาธารณะประโยชน์ “ป่าทุ่งยุง” หมู่ที่ ๓, ๔, และ ๕ ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา พื้นที่ ๖๗๓-๐-๐๗ ไร่ เป็นที่ตั้งโครงการ และ สำนักพระราชวังได้ขอใช้ที่ดินกองพลพัฒนาที่ ๔ เพิ่มเติม ๑๒๕-๒-๗๐.๘ ไร่ โดยจังหวัดสงขลาได้ขอใช้ที่ดิน ตามมาตรา ๘ รวมเนื้อที่ฟาร์มทั้งแปลง ๗๙๘-๒-๗๗.๘ ไร่

ในการนี้พลเอก ณ พล บุญทับ รองสมุหราชองครักษ์ และนายสหัส บุญญาวิวัฒน์ ผู้ช่วยเลขาธิการ พระราชวังฝ่ายกิจกรรมพิเศษ ได้เดินทางไปตรวจสอบพื้นที่ที่อำเภอคลองหอยโข่ง เห็นว่ามีความเหมาะสม และมีศักยภาพที่จะนำมาเป็นฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

๒. การสนองพระราชดำริฯ / การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตร โดยสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๘ ได้เข้าไปร่วมดำเนินการใน ๓ กิจกรรม คือ กิจกรรมด้านการผลิตเห็ด ไม้ผลเศรษฐกิจ และกิจกรรมด้านพืชไร่

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

๑. เป็นแหล่งอาหาร และจ้างแรงงานให้แก่เกษตรกรในพื้นที่
๒. เป็นแหล่งเรียนรู้งานด้านการเกษตร
๓. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๓.๒ วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

เพื่อผลิตพืชปลอดภัย เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สามารถเลี้ยงตนเองได้ และขยายผลความสำเร็จ ไปสู่ไร่นาเกษตรกร และให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เรียนรู้การทำเกษตรด้านเห็ด ไม้ผลเศรษฐกิจ และพืชไร่

๔. พื้นที่เป้าหมาย

๔.๑ พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

ตั้งอยู่ บ้านเหนือ หมู่ที่ ๓ ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา พิกัด E 654000 N 761000 ห่างจากสนามบินหาดใหญ่ลงมาทางใต้ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร เนื้อที่ประมาณ ๗๙๘-๒-๗๗.๘ ไร่

๔.๒ พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

กิจกรรมเห็ด : ดำเนินการบนพื้นที่ ๑ ไร่ จำนวน ๑๐ โรงเรือน โดยมุ่งเน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้าน การผลิตเห็ด

กิจกรรมไม้ผลเศรษฐกิจ : ดำเนินการบนพื้นที่ ๕ ไร่ โดยมุ่งเน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตไม้ผลเศรษฐกิจ (ส้มโอ และส้มจุก)

กิจกรรมพืชไร่ : ดำเนินการบนพื้นที่ ๑ ไร่ โดยมุ่งเน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตข้าวโพดหวาน

๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๕.๑ หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ

๑. ฝ่ายพัฒนาและส่งเสริม สำนักพระราชวัง
๒. จังหวัดสงขลา
 - อำเภอคลองหอยโข่ง
 - สำนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา
 - สำนักงานจังหวัดสงขลา
 - อบต.โคกม่วง / อบต.คลองหอยโข่ง
๓. โครงการชลประทานสงขลา
๔. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคพังงา
๕. สำนักงานทางหลวงชนบท
๖. ศูนย์ทรัพยากรน้ำภาค ๑๑ สงขลา
๗. กองพลพัฒนาที่ ๔ และ ช.พัน ๔๐๒ จ.พัทลุง สำนักงานพัฒนาภาค ๔ และ นพค. ๔๓ จ.พัทลุง
๘. สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๘
๙. ศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง
๑๐. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา
๑๑. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา
๑๒. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา
๑๓. สำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต ๑๒ สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา
๑๔. สำนักงานประปาภูมิภาค เขต ๕
๑๕. บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)
๑๖. ศูนย์บริการวิชาการที่ ๘ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน

๕. หน่วยงานวิชาการ (กรมวิชาการเกษตร)

- ๕.๒.๑ หน่วยงานหลัก : สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๘
- ๕.๒.๒ หน่วยงานที่ร่วมดำเนินงาน : กองแผนงานและวิชาการ

๖. งบประมาณที่ได้รับ

๖.๑ งบปกติกรมวิชาการเกษตร

ปี ๒๕๖๐ ได้รับจัดสรรงบประมาณ ๒๗๐,๐๐๐ บาท ใช้ไป ๒๗๐,๐๐๐ บาท

๖.๒ งบอื่นๆ (ระบุ)

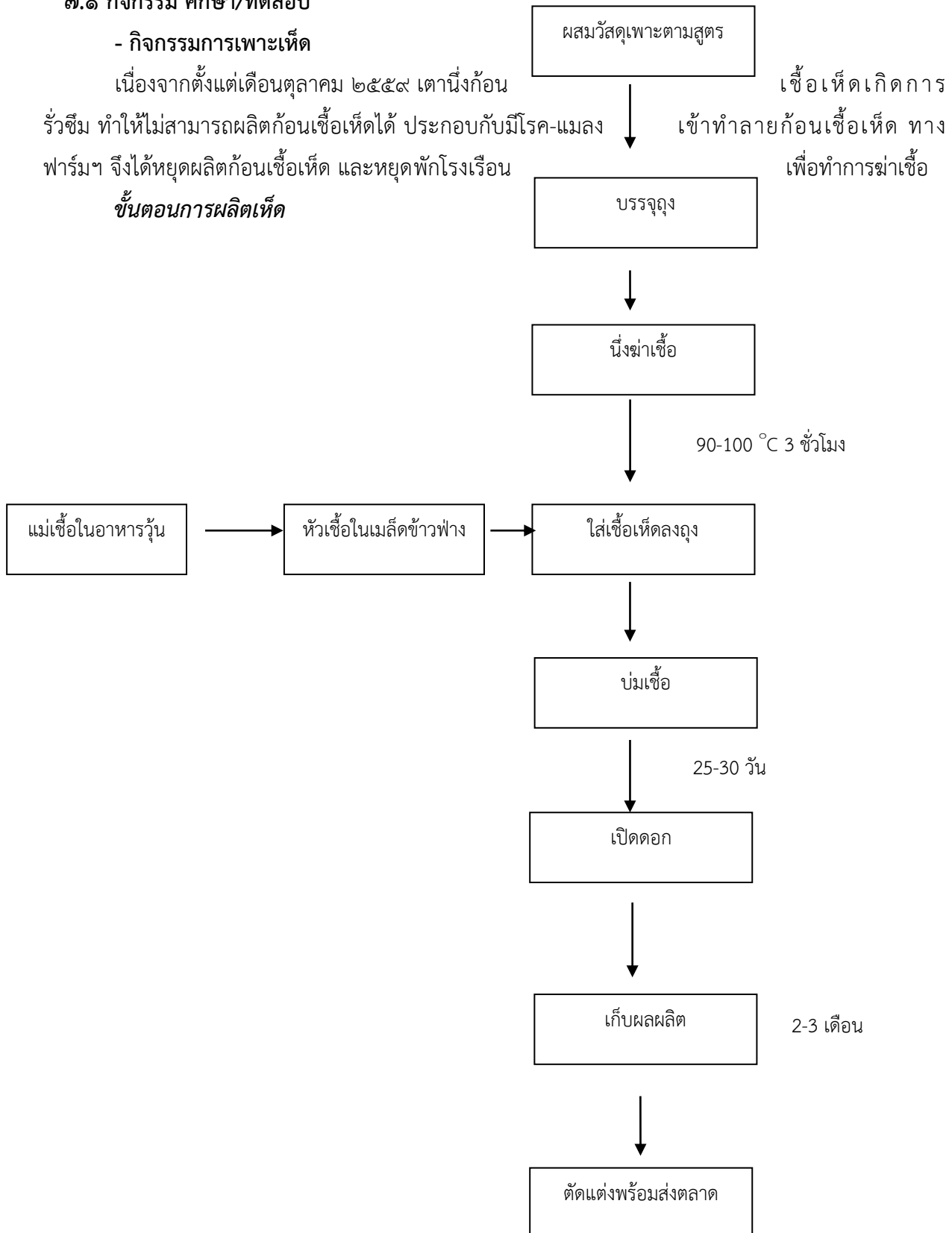
-

๗. ผลการดำเนินงาน

๗.๑ กิจกรรม ศึกษ/ทดสอบ

- กิจกรรมการเพาะเห็ด

เนื่องจากตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๙ เตานิ่งก้อน รั่วซึม ทำให้ไม่สามารถผลิตก้อนเชื้อเห็ดได้ ประกอบกับมีโรค-แมลง ฟาร์มฯ จึงได้หยุดผลิตก้อนเชื้อเห็ด และหยุดพักโรงเรือน **ขั้นตอนการผลิตเห็ด**

หมายเหตุ โรงเรือนทั้งหมด ๑๐ โรง ใช้เป็นโรงบ่มเชื้อ ๒ โรง โรงเปิดดอก ๘ โรง แต่ในปีที่ผ่านมาโรงเรือน
ที่ใช้เปิดดอกมีสภาพทรุดโทรม จึงอยู่ระหว่างดำเนินการซ่อมแซม ๔ โรง
- กิจกรรมด้านไม้ผลเศรษฐกิจ (ส้มโอ/ส้มजूก)
อยู่ระหว่างดูแลรักษาแปลง (ยังไม่ให้ผลผลิต)

เทคโนโลยีการผลิตส้มโอ

การเตรียมพื้นที่

- ปรับพื้นที่ให้เรียบ และโล่งไม่มีร่มเงา
- ไถและย่อยดินให้ละเอียด
- ถ้าหน้าดินสูงควรรยก่อง
- ขุดหลุมปลูก ขนาด 75x75x75 ซม.
- ระยะปลูก ระยะระหว่างต้นและระหว่างแถว 6-8 เมตร
- ใส่ปุ๋ยคอกรองก้นหลุม 150 กรัม และหินฟอสเฟต

การปลูก ปลูกให้ดินที่ปากหลุมและดินในถุงขำอยู่ในระดับเดียวกัน กลบดินให้แน่น ผูกต้นกับหลัก
กันลม และทำร่มเงา

การให้น้ำ ในระยะแรกรด 2-3 วันครั้ง และเมื่อตั้งตัวได้แล้วรดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

การใส่ปุ๋ย

รองพื้นด้วยปุ๋ยคอก และหินฟอสเฟต

ต้นที่ยังไม่ให้ผล ใส่ปุ๋ยคอก 3 ครั้งๆละ 10 กก./ต้น และปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 2 กก./ต้น/ปี
ต้นที่ให้ผลผลิตแล้ว

หลังเก็บเกี่ยวผล ใส่ปุ๋ยคอก 10 กก./ต้น และ 15-15-15 ต้นละ 2 กก.

ก่อนออกดอก (ปลาย มีนาคม- เมษายน) ใส่ 8-24-24 อัตรา 2 กก./ต้น

ระยะผลอ่อน ใส่ปุ๋ยคอก 10 กก./ต้น และ 15-15-15 อัตรา 2 กก./ต้น

ก่อนเก็บผล 45 วัน (วัน) ใส่ 13-13-21 อัตรา 1-2 กก./ต้น

การตัดแต่งกิ่ง

หลังปลูก ตัดกิ่งที่อยู่ต่ำกว่า 30 ซม. กิ่งแห้ง เป็นโรค และกิ่งที่ทำให้ทรงพุ่มไม่สวยงาม

หลังเก็บเกี่ยว ตัดกิ่งหัก กิ่งที่ซ้อนกัน และกิ่งที่เป็นโรคออก ทำให้ทรงพุ่มโปร่ง

การดูแลให้ออกดอก

ต้องเตรียมต้นให้มีสภาพพร้อม ด้วยการให้น้ำ ใส่ปุ๋ย และตัดแต่งกิ่ง

เมื่อมีใบแก่มาก และเห็นว่าต้นสมบูรณ์ ให้น้ำ 30-45 วัน สังเกตจากใบกร้านแดง จึงให้น้ำวันละ 1 ชั่วโมง ในตอนเช้า ติดต่อกันประมาณ 5 วัน จะเห็นยอดอ่อนแตกออกพร้อมกับดอก

การไว้ผล

หลังดอกบาน 1 เดือน เลือกผลที่โตและสมบูรณ์ไว้กิ่งละ 4 ผล จากนั้นอีก 1 เดือน ตัดให้เหลือ 2 ผล

จำนวนผลที่ไว้ขึ้นอยู่กับอายุของต้น

อายุ 4-5 ปี ไว้ไม่เกิน 20 ผล

อายุ 5-10 ปี ไว้ไม่เกิน 80 ผล

อายุ 11-15 ปี ไว้ไม่เกิน 160 ผล

การเก็บเกี่ยว

เก็บได้หลังดอกบาน 7 เดือน

ต่อมน้ำมันที่เปลือกใหญ่เห็นได้ชัด

เมื่อเคาะผล เสียงจะไม่แน่น

เทคโนโลยีการผลิตส้มจุก

การปลูก

ระยะระหว่างแถว 5-6 เมตร ระยะระหว่างต้น 4-5 เมตร ขุดหลุมขนาด 50 x 50 ซม. รองก้นหลุม
ด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกก่อนปลูก

การให้ปุ๋ย

ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยเคมี 2-3 เดือนต่อครั้ง ตั้งแต่เริ่มปลูกพร้อมกับการฉีดพ่นปุ๋ย
ธาตุอาหารเสริมทางใบ โดยใส่ปุ๋ยเคมีในระยะต่างๆ ดังนี้

ช่วงการเจริญเติบโตก่อนการให้ผลผลิต หลังการเก็บเกี่ยว และตัดแต่งกิ่ง ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15

ช่วงก่อนออกดอก ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 หรือ 8-24-24

ช่วงก่อนการเก็บเกี่ยว 1 เดือน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 หรือ 0-0-60

การตัดแต่งและควบคุมทรงพุ่ม

ตั้งแต่เริ่มปลูก และตัดแต่งทรงพุ่มหลังการเก็บเกี่ยวทุกครั้ง เพื่อสร้างความสมบูรณ์ของต้น โดยตัดแต่งกิ่งที่เป็นโรค กิ่งกระโดง และกิ่งทำมุมแคบกับลำต้น

การเก็บเกี่ยว

ใช้กรรไกรตัดช่อผลแล้วจึงตัดก้านออกไม่ให้เหลือติดอยู่กับผล เพราะก้านผลที่เหลืออยู่อาจมีแมลงสัมจุดผลอื่นทำให้เกิดแผล เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วควรใส่ในภาชนะที่ไม่ลึกมากนัก เพราะจะทำให้สัมช้ำ

- กิจกรรมด้านพืชไร่ (ข้าวโพดหวาน)

อยู่ระหว่างดูแลรักษา (ยังไม่ให้ผลผลิต)

เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดหวาน

การปลูกข้าวโพดหวาน

ไถตะ 1 ครั้งให้ลึก 20-30 เซนติเมตร และไถพรวน 1-2 ครั้ง ขึ้นกับสภาพดิน และเก็บตัวอย่างดินไปวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหาร ระยะปลูก 75x25 เซนติเมตร หยอดหลุมละ 1 เมล็ด พื้นที่ 1 ไร่ ใช้เมล็ดพันธุ์ 1 กิโลกรัมใช้ไฮลาคลอร์ 78% EC อัตรา 125-150 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นคุมดินหลังปลูกก่อนข้าวโพดและวัชพืชงอก

การใส่ปุ๋ย โดยการใส่ปุ๋ยรองพื้น ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อัตรา 100 กก./ไร่ และปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 25 กก./ไร่ รองพื้นก่อนปลูก ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ 1 (ข้าวโพดอายุ 2 สัปดาห์) ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 13.5 กก./ไร่ โดยโรยข้างแถวห่างประมาณ 1 ฝ่ามือ แล้วพูนโคนกลบ การให้ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ 2 (ข้าวโพดอายุ 25-30 วัน) ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 13.5 กก./ไร่ โดยโรยข้างแถวห่างประมาณ 1 ฝ่ามือ แล้วพูนโคนกลบทั้ง 2 ด้าน

ให้น้ำสัปดาห์ละครั้ง ถ้าฝนตกดินมีความชื้นพอก็ไม่ต้องให้น้ำ ถ้าต้นข้าวโพดแสดงอาการใบม้วนหรือใบเหี่ยวในเวลาเช้าหรือเย็นต้องให้น้ำทันที

เก็บเกี่ยวเมื่อ 18-20 วัน หลังจากต้นข้าวโพดออกไหมร้อยละ 50 หรือสีของไหมเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้ม หรือเมื่อทดลองฉีกเปลือกข้าวโพดฝักที่อยู่บนสุดของต้น และใช้เล็บกดที่เมล็ดปลายฝักจะมีน้ำนมไหลออกมา แสดงว่าอีก 2 วัน จะต้องเก็บเกี่ยว

๗.๒ กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

๗.๒.๑ การฝึกอบรม/สาธิต

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๘ ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตร “เทคโนโลยีการเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย” เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ ณ อาคารอเนกประสงค์ฟาร์มตัวอย่างฯ ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ให้แก่เกษตรกรในฟาร์มตัวอย่างฯ จำนวน ๓๕ ราย จากการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเทคโนโลยีการเพาะเห็ดฟางกองเตี้ยเพิ่มขึ้น เกษตรกรได้คะแนนก่อนการฝึกอบรมเฉลี่ย ๖๐.๕๗ เปอร์เซนต์ และได้คะแนนหลังการฝึกอบรมเฉลี่ย ๘๗.๔๒ เปอร์เซนต์ จากจำนวนผู้เข้าอบรมทั้งหมดเกษตรกรที่มีความรู้เพิ่มขึ้น และได้คะแนนหลังการฝึกอบรมตั้งแต่ ๘๐ เปอร์เซนต์ขึ้นไป มีจำนวน ๓๕ ราย คิดเป็น ๑๐๐ เปอร์เซนต์

๗.๒.๒ การผลิตสื่อ / โสตทัศนูปกรณ์

- จัดทำเอกสารคำแนะนำการผลิตเห็ด

๗.๒.๓ การจัดนิทรรศการ

- จัดนิทรรศการในจุดสาธิตกิจกรรมเห็ด

๗.๒.๔ วิทยากร / การศึกษาดูงาน

วิทยากรบรรยายการผลิตเห็ด ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของ ศูนย์บริการวิชาการที่ ๘ ในการเยี่ยมชมฟาร์มตัวอย่างฯ ของหน่วยงานราชการ เอกชน และเกษตรกรที่สนใจ

๗.๓ กิจกรรมผลิตและการขยายพันธุ์พืช

๗.๔ กิจกรรมประสานงาน ติดตามและประเมินผล

๘. ผลสำเร็จ / ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ หรือเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ ได้รับความรู้ด้านการเกษตรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ที่สามารถนำไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพ ทำให้มีรายได้และความอยู่ดีกินดี
- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ หรือเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ มีความรู้และทักษะในการผลิตเห็ด ไม้ผลเศรษฐกิจ และพืชไร่

๙. ปัญหา / อุปสรรค

เตาหนึ่งก้อนเชื้อเห็ด ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงพลังงาน เกิดการรั่วซึม ทำให้ไม่สามารถผลิตก้อนเชื้อเห็ดได้ ขณะนี้ทางฟาร์มฯ ได้ประสานกับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงพลังงาน ซึ่งได้รับแจ้งว่าได้เสนอขอเตาหนึ่งก้อนเชื้อใหม่มาทดแทนเตาเดิม ซึ่งคาดว่าจะได้ในช่วงปลายปีงบประมาณ ๒๕๖๐ และปัญหาการขาดแคลนแรงงานในพื้นที่

***หมายเหตุ

มีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบหลัก จากสำนักพระราชวัง เป็นกองทัพบกโดยกองพลพัฒนาที่ ๔ เป็นผู้รับผิดชอบหลักตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ ซึ่งยังคงชื่อและภารกิจเดิมของฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา

ภาพกิจกรรม

การฝึกอบรม หลักสูตร เทคโนโลยีการเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย วันที่ 20 ธันวาคม 2559

กิจกรรมการปลูกเห็ด
โครงการฯ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๕ จ.สงขลา

การเพาะเห็ดในถุงพลาสติก

โรค-แมลง โร และสัตว์ศัตรูเห็ด

เตาแห้งก่อนเชื้อเห็ดประสิทธิภาพสูง

เชื้อ	การเพาะเห็ด			การเพาะเห็ด 20 วัน (สูงกว่าเชื้ออื่น)		
	Kg / Batch	kg / Batch	kg / Batch	kg / Batch	kg / Batch	kg / Batch
เชื้อเห็ดฟาง	100.00	100.00	100.00	111.00	111.00	111.00
เชื้อเห็ดฟาง	200.00	190.00	190.00	200.00	200.00	200.00

การจัดนิทรรศการ

